

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . " 2:20
za Nemčijo celoletno . . . " 29.—
za ostalo inozemstvo . . . " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . " 2.—
V upravi prejemam mesečno . . . 1:70

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . " 7.—
za Nemčijo celoletno . . . " 9.—
za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

SLOVENEK

Inserati:

Enostolpna petlitvrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 18 v
za dvakrat . . . " 15 "
za trikrat . . . " 13 "
za večkrat primeren popust.

Poročna oznanila, zahvale, osmrtnice itd.:
enosolpna petlitvrsta po 2 v.

Poslano:

enosolpna petlitvrsta po 40 v.

Izhaja vsak dan, izvenemski
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vozni reč

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 28.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upravištkega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani

Pravoslavje.

Z jugoslovanskim vprašanjem je postalo pereče tudi pravoslavno. Zagovorniki takozvanega jugoslovanskega nacionalizma, ki skušajo pridobiti zase predvsem slovensko in hrvatsko mladino, bi zvezo, ki med tema dvema vprašanji obstoja, radi prikrili — mnogi se je morebiti niti ne zavedajo — a stvari ne stoji tako. Jugoslovansko vprašanje ima tudi svojo versko stran, ki igra pri tem neprimerno važnejšo vlogo nego bi se na prvi pogled mislilo.

Ako bi jugoslovanski problem obstojal samo v tem, da bi se združili Hrvati in Slovenci v okviru habsburške monarhije, bi bil veliko lažji nego je. Slovenci in Hrvati smo katoličani in politično združenje obeh narodov bi imelo brez dvoma za prvo posledico politično premoč knjiškega ljudstva slovenskih in hrvatskih dežel. Katoliška demokratiška misel bi spričo tega imela najugodnejša tla in bi dajala kulturnemu in gospodarskemu življenju obeh narodov določujočo smer. Tudi asimilacija obeh narodov bi se ravno na tej podlagi najlažje vršila. Toda zgodovina zadnjih desetletij je spravila do veljave tudi srbski narod, ki je razkolen. Kar je, je, naj bo prijetno ali ne. Srbov je veliko in treba je z njimi računati. In tukaj stojimo pred usodno dilemo, ki jo vsi dobro čutimo. Ako bi se proti Srbom izvajala politika, ki bi hotela preko njih in proti njim, imamo iredento; ako bi se to vprašanje moglo na ta način rešiti, da bi Avstro-Ogrska vse Srbe pod seboj združila, se pomnoži njihov število pri nas za dobre štiri milijone; ako pa bi Srbija Jugoslovane pod seboj združila, dobi Srbstvo odločilno premoč, in to bi bilo še usodnejše — ne glede na to, da bi Slovence v takem slučaju tako gotovo kot le kaj razkosali. Ostane le, da se Avstrija federalistično preosnuje in jugoslovanske dežele v njenem okvirju združijo. Ker bi s silo najbrže ne šlo, bi bilo treba Srbom priznati politično in konfesionalno ravnopravnost. A tudi ta stvar ima ne sama po sebi, ampak vsled dejanskih okoliščin svojo senčno plat.

S tem pridemo na pravoslavje.

Srbsko pravoslavje ima danes svobodomiselnost. Srbska pravoslavna teologija je odvisna od liberalnega protestantstva. V tem duhu se vzgaja duhovščina. Inteligenca je svobodomiselnost; najmanj, kar se ji more očitati, je, da je vsaj versko indiferentna. Ljudstvo je gotovo še dobro, a nasprotstvo do rimskokatoliške vere je tudi v njem močno živo. Kakor hitro bi srbstvo prišlo med nami do večje politične veljave, bi se pokazala njega protikatoliška smer. To se ne da tajiti. Le pogledimo dejstva. Okrepitev srbske narodne ideje od 1. balkanske vojske sem je imela za posledico, da se je takoj pokazala tesna miselna sorodnost med svobodomiselnimi elementi vseh treh jugoslovanskih narodov. Konfesionalna enakopravnost, ki se tu povdarja, je v resnici liberalni verski indiferentizem, ki skuša religijo sploh postaviti v ozadje. To je pravi smisel tistega rekla: Brat je mio, koje vere bio.

Imeli bi torej, če se jugoslovanski problem v okviru naše monarhije reši, računati z okrepitevijo liberalnega pravoslavstva; še bolj, če bi se naši monarhiji posrečilo kedaj vse srbstvo do Soluna pod svojim okriljem združiti. Toda v obeh slučajih, najbolj seveda v prvem, bi katoliški Slovenci in Hrvati mogli ohraniti svojo politično veljavo in kulturni vpliv, naslonjeni na celo državo, ne da bi bilo treba persekutivne politike proti katerikoli konfesiji na jugu. Morali bi pač s katoliško demokratiško idejo prekvašati ves jug, ohraniti svojo slovensko oziroma hrvatsko narodno individualnost in udeleževati kulturne

in socialne vrednote katolicizma, ki je s pametno praktično toleranco popolnoma združljiv. Zgled: centum v Nemčiji. Naše stališče bi bilo seve težje, naloga obširnejša, treba bi bilo vse sile napeti.

Vsaka rešitev izven okvira monarhije, preko nje in proti nji pa bi pomenila za Slovence usodni udarec — treba je le pomisliti na Slovence v južni Makedoniji in na Bulgare v Dobrudži — za Hrvate pa tudi najhujše žrtve. Predvsem pa bi v tem slučaju razkol katoliškim Jugoslovanom postal še bolj opasen. Imel bi brez dvoma za posledico najljutejše verske boje, ki bi ne pomenili rešitve jugoslovanskega vprašanja, temveč to, da bi se odprla nova velika rana.

Navadno se misli, da bi se jugoslovansko svobodomiselnost pravoslavja ne oprijelo in da bi na ljudstvo še posebno ne imelo nobenega vpliva. Morebiti se pa v tem oziru nekoliko motimo. Svobodomiselnost bi se kake verske oblike kmalu oprijelo, ki bi mu bila po godi. Srbsko moderno pravoslavje pa je tako. Brez principa absolutne avtoritete je njegova dogmatika liberalna, se skoro istovetuje z nacionalizmom in se zadovolji z liturgičnimi formami, pustivši drugače največjo svobodo mišljenja in udejstvovanja. Na večje mase, zlasti v mešanih krajih, pa bi moglo zelo vplivati slovensko bogoslužje; če pridenemo politično moč srbstva, uvidimo takoj veliko opasnost pravoslavja, ki bi s povzdigo razkornih jugoslovanskih bratov postalo močan faktor. Z verskopsihološkega stališča omenjamo le še tisti zlasti z ruskim, pa tudi že s srbskim pravoslavjem združeni misticizem, »bogoiskatelstvo« in slavjanofilijski mesianizem, ki bi pomenilo za našo moderno mladino žal veliko privlačno silo.

To je moment, ki je vreden, da ga dobro premislimo. Politično nam jasno kaže, da moremo katoliški Slovenci želeli le združitev Jugoslovancev v habsburški monarhiji s pretežnim slovensko-hrvatskim značajem s primerno praktično toleranco nasproti Srbstvu. Na vsak način pa, naj se zgodi karkoli, moramo Slovenci in Hrvati visoko držati svoje katoliške ideale in nobeno gibanje nas ne sme zaveljati do tega, da jih postavimo v ozadje. Zakaj izgubili bi kompas, ko brodimo po visokem morju. In sedanji čas je čas pred viharjem.

Sicer je pa to težavno vprašanje vredno znanstvene diskusije.

Agro-Merkurjeve manipulacije pred sodiščem.

(Izpred deželne sodišča.)

Pri večerajšnji popoldanski razpravi se je brala najprej izpoved prič Lud. Königa ter akti glede kupčij z Elizabetnim mlinom. Sklepe z Elizabetnim mlinom je delala tržaška podružnica, kakor tudi ljubljanska centrala. Obtoženec Cohen ugovarja nekaterim izjavam tega mlina in jih označuje za neresnične; predsednik pravi, da je prečital izjave samo v ilustracijo. Nato se je čitala korespondenca med »Zvezo slovenskih zadrug«, oziroma Agro-Merkurjem in Elizabetnim mlinom. Pri tej priliki vpraša drž. pravnik, zakaj ni bila tržaška podružnica »Agro-Merkurja« v Trstu registrirana. Dr. Žerjav odgovori, da se je to hotelo storiti, pa je bilo menda zaradi zadrugnega zakona to nemogoče. Prebrala se je tudi jamstvena izjava zveze, iz katere je razvidno, da je jamčila zveza za 40.000 K Agro-Merkurju pri agencijskih kupčijah.

Dr. Mandič predloži pismo odvetnika Simona Izidorja v Budimpešti, ki je bil zastopnik Elizabetnega mlina. Pismo naznanja zastopniku A.-M., odvetniku dr. Konradu Vodušku v Trstu, da se je Elizabetni mlin zadovoljil s

poroštvom izjavo Lenarčiča in dr. Žerjava, ki naj nadomesti poroštvom izjavo zveze.

Dr. Sajovic zahteva — z ozirom na tozadevno izjavo dr. Žerjava — konstatacijo, da je on tudi trdil, da so si dr. Žerjav, Lenarčič in ravnatelj Elizabetnega mlina König segli v roko in se s tem poravnali na ta način, da Lenarčič prevzame garancijo za plačanje difference 40.000 K. To je bilo ustmeno prevzete garancije po Lenarčiču, ampak njemu, dr. Sajovicu, se ni dovolilo, dokazati to.

Lenarčič konstatira, da se po § 2. pravil Agro-Merkurja naroča blago samo potem »Zveze slovenskih zadrug« in Elizabetni mlin, ki je bil član Agro-Merkurja, je moral to vedeti; ako je delal kupčijo z Agro-Merkurjem na kakih drugi podlagi, je to delal proti svojemu lastnemu prepričanju.

Iz listin je nadalje razvidno, da je Rožman bil 22. julija 1910 v Budimpešti kot pooblaščenec zveze, da se pogaja z mlinom, a ni imel za svojo pot nobenega pooblastila kot trdi dr. Tavčar, ker o tem ni sklepalo načelstvo nikdar.

Rožman izjavi, da ima na razpolago pooblastilo, podpisano od dveh članov načelstva, ki ga bo predložil. Priča Fr. Zelenik, trgovski potnik v Trstu, priče in izpove: Bil sem uslužben pri Agro-Merkurju od 1. jul. 1909, dalje kot poslovođa. Kupčij nisem nobenih sklepal samostojno, temveč samo predlagal načelstvu. Tiste čase se je otvorila tudi v Trstu podružnica.

Predsednik: Kdo je sklenil kupčije?

Priča: Odbor sam.

Predsednik: Ali so se vsi ne kake seje in kdo je bil zraven?

Priča: O sejah ne vem mnogo. Največ sem imel opravka z Rožmanom in dr. Žerjavom.

Predsednik: Ali je bil Lenarčič večkrat v pisarni Agro-Merkurja?

Priča: Tako nekako dvakrat na mesec.

Predsednik: Kakšna je bila kupčija v Ljubljani?

Priča: Kupčija v Ljubljani je bila bolj majhna.

Predsednik: Kaj pa v Trstu?

Priča: Govorilo se je, da je delal Cohen velikanske kupčije in tudi izgube. — Priča pripoveduje nato o ponesrečenih kupčijah z gobami in koruzo.

Predsednik: Ali vam je znano, kak utis so napravile te kupčije na gospode v načelstvu?

Priča: Tega ne vem. — Dobili smo pa tudi v Ljubljano 2 vagona koruze, ki smo jo pa lahko razpečali. V Ljubljani smo kupčevali z rižem, kavo, vinom in moko. Delali tu nismo slabo, samo z moko smo imeli sitnosti, ker je prišel neki odjemalec v konkurz.

Predsednik: Kako pa je bilo z denarjem?

Priča: V Ljubljani nam ni majkalo za tekoče posle denarja, kako pa je bilo v tem oziru takrat v Trstu, ne vem. — Ko sem prišel na Cohenvo mesto v Trst, sem našel tamkaj vse grozno zavoženo. Koruze je stalo na kolodvoru kakih 12 ali 13 vagonov. Če se je pokvarila, ne morem reči, pač pa je že bila topla. Skladišča so bila vsa napolnjena in v groznem stanju; miši in podgane so mrgolele in bila so tudi vlažna. Ko sem prišel v Trst, ni bilo ne odjemalcev, ne kredita. Moke je bilo tačas kakih 200 vagonov. Obstajali so tudi sklepi s peki na podlagi baisse klavzule. To se pravi, da so peki plačevali moko, če so cene padle, po dnevnih cenah, če so se pa zvišale, pa po sklepu. Takrat so padle tudi cene otrobom in ovsu, vendar za to blago nisem našel sklepov z baisse klavzulo. Skušal sem se rešiti blaga in sem ga prodajal po dnevnih cenah, da bi vsaj nekaj realiziral, kar se mi je naročilo tudi od načelstva. Spočetka tudi nisem imel za svoje poslovanje denarja na

razpolago in sem moral neprenehoma skrbeti zanj. Prodajal sem blago in si pomagal na vse načine. V Ljubljano sem pisal kake sitnosti imam in tudi za pomoč. Prišel sem tudi vsako nedeljo v Ljubljano ter govoril o poslih v Trstu z Rožmanom, oziroma dr. Žerjavom. Dvakrat je bil v Trstu tudi Lenarčič in sicer meseca maja in avgusta. Jaz sem mu vse razkazal ter je bil razburjen. Izjavil se je takrat, da ni mislil, da so take razmere v Trstu. Na obnem zboru v Ljubljani sem poročal le o poslovanju do konca leta 1909.

Dr. Neuberger: Aba, o nadaljnjem poslovanju, o miših in podganah niste poročali!

Dr. Tavčar: Ali se vam ni čudno zdelo, da se je Lenarčič na obnem zboru bahal, kako Trst izborno prospeva?

Lenarčič: Saj tega nisem govoril. Tr. Tavčar: V zapisniku stoji.

Predsednik: Ali so ljubljanski gospodje prišli kdaj v Trst?

Priča: Enkrat je prišel dr. Žerjav in parkrat tudi Rožman.

Predsednik: Kako pa je bilo s knjigami?

Priča: V knjigah je bilo toliko nereda, da se ni dalo vse urediti.

Predsednik: Ali ste imeli kaj opravka z bilancami?

Priča: Koncem junija mi je bilo naročeno, naj jo sestavim. Vsled preoblike posla sem jo pa izdelal šele v začetku avgusta. Medtem, ko sem odposlal svojo bilanco v Ljubljano, je prišla v Trst knjigovodkinja Terezija Bohinec, ki je začela samostojno delati bilanco. Ta bilanca mi pa ni bila všeč, ker je Bohinčeva cenila blago previsoko. Zdi se mi, da je moja bilanca izkazovala nekaj nad 25.000 K primanjkljaja. Bilanca Bohinčeve pa je izkazovala več primanjkljaja.

Dr. Neuberger: Ali je bila Bohinčeva sposobna za cenitev?

Priča: Tega ne vem, to pa vem, da mi njena cenitev ni bila všeč, ker sem hotel imeti nižjo.

Predsednik: Komu ste izročili skladišča, ko se je otvoril konkurz?

Priča: Ko se je otvoril konkurz, smo takoj zaprli vse, kakor je bilo, ter sem izročil ključke ljubljanskemu odposlancu Severju.

Dr. Žerjav: Ali vam je znano, da je zmanjkala tedaj gotova množina blaga?

Priča: Če je bilo po mojem odhodu kaj ukradenega, ne vem.

Dr. Neuberger: Ali bi zapazili, če bi iz skladišča zmanjkalo blaga za kakih 30.000 K?

Priča: Seveda bi zapazil.

Dr. Sajovic: Pri inventuri, ko sem bil tudi jaz zraven, pa niste rekli ničesar!

Dr. Neuberger: Reči moram, da so tudi vas nekaj sumnjali. Saj ste bili v preiskavi zaradi te stvari.

Predsednik: Ali niste pisali dne 22. decembra 1909 neko pismo na Kredit-Reform o stanju Agro-Merkurja, v katerem ste navedli, da ima Agro-Merkur 4000 deležev, imel jih je pa v resnici le 1400? Ali se vam zdi to prav?

Priča: Ako bi trgovci vedeli, da je samo 1400 deležev, bi Agro-Merkur ne imel dosti kredita.

Predsednik: Kaj je vzrok propada?

Priča: V prvi vrsti to, da se ni izvedla asanacija, nadalje preveliki nakupi od strani Cohena, kakor tudi to, da se je Lenarčič premalo brigal.

Predsednik: Gosp. Lenarčič, ali ste bili meseca maja v Trstu?

Lenarčič: Ne, šele po obnem zboru.

Nato je pričel zavračati Cohen. Pravi, da so podgane v Trstu povsod, in da menda tudi v Ljubljani ni skladišča, v katerem bi ne bilo podgan. V Trstu je bilo na kolodvoru samo 5 vagonov koruze in ne 12. Na podlagi baisse klavzule je bilo prodanih samo 10 vagonov moke.

Dr. Tavčar — Cohenu: Ali ste delali kupčije tudi na tržaški borzi?

Cohen: Ne; na borzo sem hodil samo gledat, kakšni so kurzi.

Dr. Tavčar: Po konkurzu ste gosp. Zelenik poslali na zvezo avizo, da so v Trstu 2 ali 3 vagoni modre galice, ki so plačani, a se zanje nihče ne zmeni. Kdaj je bilo to blago naročeno?

Zelenik: To blago je naročila še zveza in je bilo pri nekem špediterju.

Dr. Tavčar: Torej je ležalo to blago v Trstu 2 ali 3 leta in zanj ni nihče vedel. Zveza je plačala za to blago 4000 do 6000 K.

Cohen: Meni o tem blagu ni bilo ničesar znanega.

Dr. Tekavčič: Na kakem glasu je bil v Trstu Vedova?

Zelenik: Tega ne vem; govorilo pa se je, da je zelo navihani človek.

Dr. Žerjav: Bohinec je izpovedala, da ste ji pri sestavi bilance cene vi narokovali.

Zelenik: Mogoče, da sem ji tudi narokoval.

Dr. Žerjav: Bilanca Bohinčeve je bila tudi bolj pesimistična kot vaša; izkazovala je tudi 30 do 40.000 K primanjkljaja.

Dr. Žerjav: Ali je res, da je bilo v bilanci od 1. septembra, ki ste jo vi napravili, za kakih 20.000 K blaga več kot se ga je našlo 30. septembra?

Priča: Da, to je res. — (S tem je dokazano, da je v tržaški podružnici izginilo na neznan način blaga za kakih 20.000 K.)

Nato se je razprava zaključila.

Danes dopoldne je omenil predsednik senata začetkom današnje seje, da se je včeraj pri zaslišanju očitale priči Konrad Reicher, ki je mlad mož, krivo pričevanje, kar se je izrabilo tudi od nekega g. zagovornika. O tem se je poročalo tudi v listih. Obžaluje, da se je kaj takega zgodilo med razpravo, kakor tudi, da sam že ni posegel vmes z vso odločnostjo pri razpravi.

Dr. Mandič izjavi, da on in dr. Žerjav nista hotela očitati Reicherju goljufije krivega pričevanja, ker mu nista hotela očitati, da nima subjektivno prav, temveč objektivno.

Priča dr. Konrad Vodusek, odvetnik v Trstu, prišeže in izpove: Prišel je v dotiko z Agro-Merkurjem septembra ali oktobra 1909, ko je Cohen po naročilu ljubljanske centrale prišel k meni, da bi iztirjal neke dolgove. Ob ti priliki sem privrkal čul o življenju Agro-Merkurja. Tisti čas mi je tudi pravil bivši ravnatelj podružnice Živnostenske banke, da ima Agro-Merkur velike obveznosti. Takrat nekoč je prišel tudi k meni dr. Žerjav in pravil o projektu kupčije z Vedovo, čegar mlin bi ali kupili ali pa naredili z njim tako pogodbo, da bi mlet za A.-M. moko. Vedova po mojem mnenju, kot sem spoznal že januarja ali februarja, je imel pa namen, vso zadevo zavleči. Ob neki priliki je cenila mlin in vse nepremično premoženje Vedove ljubljanske kreditne banka na 120.000 K. Potem sem slišal, da se vozi koroza v Tržič in dr. Žerjav mi je rekel, da je Vedova sam za polovico interesiran zraven, a da se Vedova brani priznati svoje obveznosti. Kontrakt med Cohenom in Vedovo glede polovice koroze je tekel vzporedno z našimi pogajanjmi z Vedovo. Cohen meni o tem ni nič pravil; sploh se mi zdi, da je vse skrival, kar je bilo slabega. O konfiscirani korozi so vsi rekli, da je en del pokvarjen, drugi pa zelo lep. Prosil sem namestništvo v Trstu, naj se, ako se že ne da cela konfiskacija umakniti, vsaj deloma razveljavi. Šele junija 1910. so izpustili korozo. Zelenik in Zupančič sta jo menda prevzela, ne vem pa, koliko se je konstatiralo, da je pokradene koroze, ki je bila razpoložena po raznih šupah. Pozneje je Vedova prosil za 15.000 K posojila, ki mu je je Agro - Merkur dovolil pod pogojem, da prevzame 40 vagonov koroze. Tozadevna pogodba se je naredila dne 2. aprila. — O kupčijah z moko mi ni bilo dosti znano, čul sem pa, da ima A.-M. velike oblige. Cohen se je meni prej nekoč hvalil, da dela izborne kupčije, pozneje pa mi je nekoč rekel, da ne bo odgovoren pri Agro-Merkurju, ker ni zadovoljen s sistemom in ker mu stavijo ovire pri kupčijah. Cohen je bil začetkom aprila tudi odpuščen. Ko je prišel nekoč ravnatelj Elizabetnega mlinu v Budimpešti König v Trst, mi je rekel, da zavlačuje A.-M. poslovanje. Po mojem mnenju bi A.-M. ne prišel v konkurz, ako bi ne bilo Elizabetnega mlinu. Moje mnenje je to, da je bil König star lev, Cohen pa mladiček. Sicer so pa bile takrat tako visoke cene moke, da bi se veliki sklepi ne smeli delati. O Cohenovih pekarijah sem izvedel šele junija, ko mi je o njih sam pravil. Po mojem mnenju je bilo to kolikor toliko nedopustno. Cohen je imel kupčije s peki potom sensarjev, kar pa po mojem mnenju že ni preveč

reelno. Dajati je moral namreč številne provizije, da so mu sensarji spravili skupaj odjemalce. Zelenik je bil dober kot knjigovodja in tudi v marsikakem drugem oziru, koliko pa je storil v lokalnem oziru, pa ne morem soditi. Zelenik mi je tudi tožil, da nima na razpolago denarja. — V Trst je hodil večkrat Rožman in tudi Lenarčič je bil nekoč. Ali je za časa Cohena bil Lenarčič kdaj v Trstu, ne vem. — Na občem zboru 11. junija v Ljubljani sem bil tudi jaz. Ako bi prevzel preureditev podružnice v Trstu neki Peter Mihelič, bi jaz stopil v odbor. Ker se pa to ni zgodilo, sem jaz že drugi dan po izvolitvi odločil odborništvo. Na omenjenem občem zboru se po mojem mnenju ni govorilo o financiranju Agro-Merkurja. Ob priliki tega obnega zbora sem govoril z Lenarčičem o korozi, da sem interveniral pri vseh oblastih. Rekel sem mu, naj tudi on posreduje. Natančno, kaj se je zgodilo s korozo, Lenarčič ni vedel. Vedeti pa je moral o zadevi, ker so takrat o tej stvari pisali že časopisi. Kmalu potem je prišel Lenarčič v Trst intervenirat. Takrat sem mu pravil o razmerah v Trstu, kar mi pa ni hotel verjeti. Šla sva nato v podružnico, kjer mu je Zelenik vse povedal in tudi sklepe. Jaz sem zbral material in šel po naročilu Lenarčiča v Budimpešto, kjer sem dosegel, da so se sklepi stornirali. To je bilo dne 16. julija; z menoj je bil tudi Zelenik. Takrat smo prišli do poravnave za 40.000 K, ter bi jih mi plačali. Teh 40.000 K pa ni bilo mogoče dobiti. Pozneje je šel Rožman v Budimpešto, če bi takrat nesel s seboj 30.000 K, bi bilo dobro. — Sklep zaradi 150 vagonov Tomaževe žindre je menda naredil Rožman. Saj ta kupčija bi morebiti ne bila napačna, samo preveč vagonov je bilo.

Dr. Neuberger: Ali ste vedeli, odkod dobiva Agro-Merkur denar?

Priča: Tega ne vem; o moravski posojilnici sem čul, kakor tudi, da so se iskale tudi neke češke banke.

Predsednik: Kaj je vzrok poloma?

Priča: Po mojem mnenju predvsem Elizabetni mlin in tisti sklepi.

Dr. Tekavčič: Ali ni bil Lenarčič proti špekulaciji?

Priča: Meni je rekel, da ni nikdar dovolil takih kupčij z moko in da je bil vedno proti špekulaciji.

Nato je stavil na pričo tudi Cohen nekaj vprašanj.

Državni pravdnik je vprašal pričo, ali mu je znano, da bi se sklenilo, naj se o občem zboru ne poroča v časopise.

Priča pravi, da je bržkone to vzrok, da se ni poročalo v liste, ker je bilo takrat v teku še mnogo sklepov.

Dr. Neuberger: No, da, javnosti se je hotelo prikrivati.

Dr. Mandič: Ali vam je znano, da je bilo v Trstu tako slabo vodstvo, da so nekateri odjemalci fingirali plačila.

Priča: Bila sta kaka dva slučaja, pa se ne spominjam.

Dr. Mandič: Po Vašem mnenju je došel Agro - Merkur v konkurz, ker se ni dobilo 30.000 K?

Priča: Moje mnenje je, da če bi se plačalo Elizabetnemu mlinu takrat 30.000 kron, v najslabšem slučaju 40 tisoč kron, toda bržkone bi se doseglo še manjšo vsoto, bi se stvar poravnala.

Dr. Tavčar vpraša Rožmana, če je prinesel ono obljubljeno pooblastilo od zveze, s katerim se je popeljal v Budimpešto.

Rožman: Ne, ker ni važno.

Dr. Tavčar: Zame je važno, ker ste se peljali brez vednosti odbora v Budimpešto, kjer bi kmalu angažirali zvezo za 60.000 K.

Rožman: Imel sem pooblastilo, podpisano od dr. Novaka in dr. Žerjava.

Dr. Tavčar: Predlagam, naj se o tej zadevi zasliši dr. Novak.

Priča Filip Rosenstock, trgovski agent iz Trsta, prišeže po židovskem obredu in izpove, da je sklepal s Cohenom kupčije zaradi koroze ter obširno razklada, kako se mora ravnati s korozo, da se ne pokvari. Popisuje tudi, kako se vrše v Trstu kupčije s peki in senzali. Peki so v Trstu večinoma analfabeti in so navadno žrtve senzalov. Napram senzalom ni človek nikdar dovolj izkušen. Zdelo se mi je, da je bil Cohen kos svoji nalogi.

Prebero se akti v zadevi zaplenitve koroze, kakor tudi glede pogodb in pravnih z Vedovo.

Priča Angelo Della Vedova, mlinar v Tržiču (Monfalcone), italijanski podanik, stanujoč v Vidmu, izpoveduje italijansko ter prestavlja njegove izpovedi sodni tolmač:

V letu 1909. v decembru je dobil od Agro - Merkurja naročilo, naj dobi skladišča za korozo, ker se ne more shranjevati v vrečah. Korozo je prejel v mokrem vremenu. Dva ali trije vago-

ni so vsled pozne pošiljatve postali mokri in se je koroza pokvarila. Koroza se je zaplenila, potem se je pa del koroze spoznal za dobrega. Pokvarjene koroze ni zmešal z dobro. Da bi sam povzročil ovadbo zaradi pokvarjene koroze, ni res, ker bi bilo to proti njegovim interesom. Končno jo je potem prevzel Agro-Merkur sam po Zeleniku in Zupančiču, zastopnikoma Agro - Merkurja. Znano mu ni, da bi bila večja množina koroze ukradena. Pač pa je sam del koroze zmel in poslal v Ljubljano. Ko se je zaklenila koroza, je vzel župan ključ od skladišč, ki ves čas pozneje niso bili odprti.

Predsednik: Iz uradnih aktov je razvidno, da so se ključji pustili zato občinskemu zastopstvu, ker se mora koroza vsak dan prezračiti.

Nato se je pričo izpraševalo o drugih podrobnostih.

Priča Ivan Zupančič, korespondent v Trstu, se ne prišeže in izpove: Bil je eno leto v službi pri Agro - Merkurju in gotov čas tudi potnik. Ko sem prišel v Trst, knjigovodstvo sploh ni eksistiralo in v skladiščih je bilo do januarja malo blaga, pozneje pa se je nakopičilo, ko je začela prihajati moka in drugo. Kolikor sem spoznal, da je imel Cohen poleg zadruženega denarja tudi svojega v blagajni. Ko so prihajali vagoni s korozo, je bila koroza večkrat protestirana. Koroza, ki je bila poslana v Ronke, je došla v Trst sveža. Ne spominjam se, da bi zakrivil jaz, da 2 ali 3 vagoni niso bili odposlani iz Trsta. V enem izmed skladišč v Trstu so miši in podgane pokvarile več vagonov ovsu in otrobov, kar so prodajali potem po 6 kron, kakor so hoteli pač ljudje kupovati.

Predsednik: Kako je s tistimi 570 kronami, ki jih je plačal neki Conciglia?

Priča: Jaz sem Concigliji podpisal pobotnico, a Cohen denarja ni vknjižil. Zelenik je zahteval za ta denar od mene menico in rekel, naj jaz nastopim proti Cohenu. Cohena sem tožil, a stvar še sedaj ni rešena. Plačila je vpisoval edini Cohen.

Predsednik: Govorilo se je, da ste v Trstu tudi veselo živeli. Nekoč ste menda napravili tudi veliko pojedino.

Priča: Da, da, seveda sem jo napravil. Posredoval sem namreč pri prodaji neke trgovine in zaslužil 690 K. Za ta denar se menda že lahko naredi kak »špas«.

Dr. Mandič predlaga, naj se zasliši kot priča ravnatelj Elizabetinega mlinu v Budimpešti, König, ki naj se brzojavno pozove k razpravi, da izpove o jamstvenih izjavi zveze za 40.000 K. Zasliši naj se tudi trgovec Milan Rosner, ki je pri konkurzni razprodaji kupil konjak destilat in napravil s tem izborne dobčke, da se izkaže, da nakup tega blaga ni bila slaba špekulacija.

Državni pravdnik dr. Neuberger se protivi predlogu dr. Mandiča.

Razprava se je prekinila ob 1. uri popoldne in se nadaljuje ob pol 4. uri.

Dnevne novice.

+ **Otvoritev belokranjske železnice.** Prihodnji terek bo šel vlak iz Novega mesta do Metlike in se bo cela proga dva dni pregledovala. Progo si je ogledal minoli teden g. Oton Bertelec plem. Grenadenberg, ki vodi celo zgradbo. — Slovesna otvoritev bo skoro gotovo 9. ali 10. maja.

+ **Čuden govor.** »Edinost« poroča: Preteklo nedeljo je praznovalo tržaško nemško telovadno društvo »Eintracht« svojo 50letnico in je to slavlje počastil s svojo navzočnostjo tudi tržaški namestnik princ Hohenlohe, ki je izpregovoril ob tej priliki besede, katere priobčujemo, kakor jih je priobčil tukajšnji nemški list »Triester Zeitung«, v preudarek našemu čitateljstvu. Namestnik je med drugim rekel: »Dovolite mi, da vam izrečem svojo najglobljo zahvalo, da ste hoteli mene ob tej priliki sprejeti v svojo sredo, da niste hoteli opustiti tega povoda, ne da bi mi izkazali nezahvalno in nepričakovano čast, da ste me izvolili za svojega častnega člana. Kadar sem se mudil v vaši sredi, mi je bilo to vedno v pravo srčno radost, da sem videl, da se goji pri vas oni nemški duh, ki se je vedno izkazoval s svojo tvorno silo, vztrajnostjo in zvestobo, in ki si je, kakor mislim, pošteno priboril in pridelal ob sinji Adrijii častno, sijajno mesto, ki mu ni bilo podarjeno po milosti nikogar. (!) Poglejmo le v ladjedelnice, na druga podjetja, šole, moremo izpoznati, ne da bi imenovali dolgo vrsto imen, koliko je storil tu nemški duh in kaj ustvarja še danes vsako uro, vsak dan. Meni pa privoščite veselje, da morem sodelovati z vami in da me pokličete, kadar bo potrebno. V tem smislu, gospoda moja, kličem va-

šemu društvu, želeč mu, da bi v neupognjeni mladostni moči praznoval stoletnico, krepak nemški prisrčni »Gut Heil!« — Namestnik je sicer tudi krepko povdarjal zvestobo tržaških Nemcev do Avstrije. Kljub temu ta govor ni bil srečen in nas je naravnost presenetil. Od princa Hohenlohega nismo pričakovali. Trst ni mesto, kjer bi smel zastopnik cesarja tako navdušeno pozdravljati bojno pozicijo Nemcev, ki se obrača v prvi vrsti proti domačemu slovenskemu prebivalstvu. Morebiti pa je princ Hohenlohe dobil nalog od zgoraj, da se je tako za nemške turnarje navdušil?

+ **Vsi Slovenci smo »velezdajalci«.** »Grazer Tagblatt« se je zaradi protiakcije dr. Verstovška proti Marckhlu, da bi se na sodiščih na jugu jezikovni red napravil, tako razljudil, da bljuje kakor stekel okoli sebe. Vse na Slovenskem, pravi, je velezdajalsko: tako »Dan«, dr. Ilesič in srednješolski štrajk kakor govorijo dr. Kreka, jugoslovanski železničarji in — dr. Šusteršič (št. 74; dne 2. aprila 1914). Tudi za »vpijem« dr. Verstovška za jezikovno enakopravnost tiči »s stališča avstrijske države nevarna reč«. Slovenci pa naj nikar ne mislimo, da bodo Nemci trpeli, da ustvarimo slovensko Ilirijo in preženemo nemštvo z Adrije. »Grazer Tagblatt« naj se pomiri. Ne s pavšalnimi sumničenji, ne s primojdušanjem in ošabnim prerokovanjem se krivična nemška nadmoč ob Adrijii ne bo vzdržala. Najmanj pa s tem, če bo »Grazer Tagblatt« igral patriota, ker je tako gotovo kot amen v očenašu, da bi prvi, ki bi Avstrijo Prusiji prodali, bili nemški nacionalci »Tagblattove« sorte.

+ **Pavšlarjeva pravda v graških listih.** Nemškonacionalni in liberalni listi precej obširno poročajo o pravdi Pavšlarjevi, ki je prišla te dni pred graškim sodiščem do obravnave. Poročilo je pa prikrojeno tako, da mora vsakoga priversti v zmoto. V interesu nemškega nacionalizma je, da se prepreči velika narodno-gospodarska akcija deželne odbora kranjskega, ki bi največjo ekonomično silo dežele za vse čase spravila v slovenske roke. Zato se gre. Zato jim je pa tudi Pavšlarjeva zadeva dobra, o kateri se je že ves slovenski svet dobrodu prepričal, koliko da je vredna. Da so Pavšlarjeve zahteve neutemeljene, to se je v deželnem zboru in pred ljubljanskim sodiščem že dovolj razpravljalo. Tu se tudi ne gre le za eno napravo, ampak ta boj se vodi zoper akcijo deželnega odbora kot celoto. Značilno je že to, da je zastopnik Pavšlarjev dr. Vallentschag hkrati zastopnik družbe Leykam - Josefthal, ki stega tudi svoje roke po Savi. Po začetku zgradbe prve deželne elektrarne na Završnici je stopila vsa zadeva v nov stadij. Kajti zdaj so razvideli vsi nasprotniki našega naroda in naše dežele, da je v kranjskem deželnem zastopu sila, ki je zmožna izvršiti nameravano akcijo in izvršiti naprave, ki jih je judovski in nemški velekapital smatral že za svojo last. Kmečki deželni zastop kranjski bo imel za vse čase v rokah tudi največjo industrialno moč dežele — to je tisto nečuvno dejstvo, ki ne dá miru vsem onim, ki so že računali s tem, da slovensko prebivalstvo kranjske dežele vsled izseljevanja na eni strani in vsled industrializacije dežele po nemškem kapitalu gospodarsko popolnoma propade. Kranjski deželni odbor, ki je s tako energijo in s tolikim uspehom začel to tudi za vse druge dežele vzorno akcijo, ki bo brez dvoma našla posnemalcev, je trn v peti vsemu kapitalizmu, ki hoče v rokah nekaterih bančnih grup združiti in monopolizirati ves industrialni razvoj naše države. Odtod v znemirjenost v borzianskih krogih, katerim se je vzel hvaležen objekt za špekulacijo! Odtod krčeviti poskusi Friedmannove zveze industrijcev na Dunaju, da bi pri drž. centralnih oblasteh podrl ugled in vpliv kranjskega deželnega odbora. Odtod simpatiziranje vsega nemškega nacionalizma z vsem, kar bi moglo škodovati akciji kranjskega deželnega odbora! Zalostno za slovensko liberalno stranko, da sodeluje pri tem delu z največjo zagrizenostjo! Pa vsi napor naprotnikov so zastoj. Glavne vodne sile, ki bodo za dolgo vrsto let zadostovale, so že zagotovljene izrabi kranjske dežele! Nasprotniki so — prepozno vstali.

+ **Ad informandum.** Dr. Drmota, socialnodemokratski inteligent, objavlja v češkem »Pregledu« članke, v katerih pravi, kakor poroča današnji »Dan«, da obstoja med Slovenci nekaka iredenta, ki je pa ni resno upoštevati; nadalje, da obstajajo stiki in zveze z Belgradom in naprednimi vrstami na Slovenskem.

»Dan« primerja zavoljotega dr. Drmota z Nastičem in trdi, da je izključeno, da bi med Slovenci sploh kaka iredenta obstojala. — Beležimo.

Iz kranjske trgovske in obrtne zbornice. Trgovinski minister je potrdil izvolitev Ivana Kneza za predsednika in Kamila Pammerja za podpredsednika kranjske trgovske in obrtne zbornice za leto 1914.

Novomeška godba štrajka. Iz Novega mesta: Muzikantje so se spuntali in hočejo večjo plačo, pravijo za 60 vinarjev je malo muzike — hočejo 1 K — od skušnje in proizvajanja, drugače pa o Veliki noči ne igrajo. Odbor jih je kaznoval in jim pobral godala, to pa ravno pred dnevom sv. Jožefa, tako da niso od podoknic nič zaslužili. Sedaj pa hočejo tudi to povrnjeno dobiti in takširajo to škodo na 150 K.

Nevarno cigansko društvo je v Aekem gozdu zasačil orožniški postaje vodja Goriup in jo odpeljal v zapore okrožnega sodišča v Celju. To so najbrže isti cigani, ki so lanske jeseni izvršili veliko tatvin po Štajerskem in Kranjskem in februarja letos ukradli iz Prodajalne Marije Oblak v Žireh nad 1000 K. Ko so cigani, ki so taborili v gozdu, zagledali orožnika, so brž skrili denar. Naslednji dan je našel orožniški postaje vodja Goriup pod nekim mostom blizu Varpe vasi skritih 52 K; blizu ciganskega taborišča v gozdu so pa pod slamo našli razno strelna orožja in streljivo.

Preprečena nesreča. Dne 31. marca bi bil kmalu utonil v potoku pod Kropo 72 letni Valentin Dobro, doma iz Dražgoš. Zvrtelo se mu je v glavi in padel je v potok, iz katerega sta ga izvlekla na suho gg. orožnik Anton Rus in stud. tehn. Ivan Magušar.

Zagrebska opera v Opatiji. Po današnjem in jutrišnjem gostovanju v Ljubljani se ensemble kralj. hrvaške opere odpelje v Opatijo, kjer bo vpriporil pet opernih predstav.

Konkurz Rohrman v Novem mestu. Trgovine z lesenim blagom niso zaprli — pač pa je dobil notar Poznik nalog, da isto odpre in jo izroči zanesljivi osebi, katera bode »suho robo« prodajala, — on pa bo vodil knjige. Trgovina v Novem mestu ni bila nikoli zaprta, — je potem ni bilo treba odpreti!

HRVAŠKI SABOR.

Zagreb. Sabor je včeraj izključil poslanca Radića od 15. poslanca Horvata pa od 8 sej. Nadaljuje se nato razprava o izročitvi dr. Hinkovića sodišču. Justični šef Brošan v imenu vlade izjavi, da morajo biti in ostati sodišča neodvisna od vsakega vpliva. Peršić prečita izjavo od Starčevićeve stranke, ki izjavlja, da ne bo glasovala za dr. Hinkovićevo izročitev, ker se gre brez dvomno za politično veksacijo. Sabor sklene, da se dr. Hinkovića sodišču ne izroči. V ogrski državni zbor se mesto rajnega Budisavljevića izvoli koalicijski dr. Milenko Marković.

HRVAŠKI SABOR ODGODEN. — RADIĆEV MANDAT RAZVELJAVLJEN.

V seji hrvaškega sabora dne 1. t. m. so razpravljali o poročilu odseka (poročevalec dr. Budisavljević), ki poziva vlado, da naj preišče in dožene, v koliko se je kršila imuniteta poslanca Radića pod banom dr. Tomašićem leta 1911., ko so proti njemu uvedli preiskavo. Nadalje je predlagal odsek, da naj se Radićev mandat razveljavi, ker je bil Radić radi hudodelstva javnega nasilstva obsojen in je zato izgubil pasivno volilno pravico. Odsekov predlog je sabor sprejel in Radićev mandat razveljavil. Radić zato ni več poslanec. Na to se je sabor na predsednikov predlog do srede majnika odgodil.

VOJAŠKA PREDAVANJA V SREDNJIH ŠOLAH.

»Narodni Listy« poročajo: Ravnateljstva praških srednjih šol je obvestilo vojaško poveljstvo, da bodo častniki predavali učencem najvišjih dveh razredov o fabricaciji orožja, o dolžnostih vojakov, o brambni dolžnosti, sanitetni službi itd.

SAME SLABE NOVICE O RUMUNIJI.

»Temps« poroča, da sta Rusija in Rumunija sklenili zadnji čas sporazum, ki se tiče predvsem Turčije, katera naj ob Bosporu kot varuh Dardanel (— druge naloge v Evropi itak nima —) ostane, in pa glede Albanije in sicer seveda v Srbiji ugodnem zmislu. Rumuni bodo za to poplačani s tem, da bodo enkrat vsi pod enim samim kraljem združeni.

Ljubljanske novice.

Iz Dva mostova čez Ljubljano med Solom in Sv. Petrom? Izšel je razglas k vodopravni obravnavi za most čez Ljubljano tik mostu dolenske železnice. Je na projektiran tudi most čez

Ljubljano na Selu pri karmelitar-skem samostanu. Ta most je bil — če se ne motimo — sklenjen na tem mestu od cestnega okrajnega odbora ljubljanske okolice že pred dvema letoma in mora biti tudi projekt že gotov. Če bi se oba mostova zgradila, bi bila odločno preblizu drug drugemu, in sicer na kraju, ki nima take potrebe. Če se že naj gradita dva mostova, eden od okraja, drugi od mesta, potem naj bi se mestni most pomaknil višje gori k prislilni delavnici, koder mora itak pasti sedanji leseni provizorij. Gotovo ni na mestu mestni most takoj poleg železniškega tudi iz varnostnih ozirov, kajti ob srečanju vlakov bi se lahko konji plašili, kar bi bilo na mostu povod raznim nesrečam. Preden pride do zgradbe, naj bi se mesto in cestni okr. zastop domenila, da se naredi kaj spoznamnega!

Iz Umrli je hišni posestnik Karol Schaffelner.

Iz Hrvatska opera. Opozarjamo, da so za nocojšnjo predstavo še tri lože in za jutrišnjo ena loža na razpolago. Dobe se tudi ložni sedeži. — Danes se začne predstava ob 8., jutri pa ob pol 8. uri.

Iz Izredno naravno čudo. Kako zelo se časih narava zmoti v svojem snovanju, nam priča dvojčici Stoll, rojeni v Vilbelu pri Frankobrodu na Meni, katerih obisk smo imeli danes v uredništvu. Deklici sta stari 27 mesecev, popolnoma pravilno razviti, toda glavi imata zrasčeni skupaj na temenu tako, da so noge ene in druge obrnjene v popolnoma nasprotno smer in da bi, če bi eno postavil na noge, druga ostala navpično z glavo na glavi prve. Drugače sta otroka popolnoma zdrava in tudi duševno primerno razvita ter nikakor ne napravljata neprijetnega vtisa, dasi seveda vzbujata globoko sočutje. Deklici ležita v dolgi košari. Glavi prehajata druga v drugo od temena do zatilnika. Odsprejaj in odzadaj sta lobanji druga na drugo preraščeni (über-schachtelt); zelo vidne so krvne žile. Berolinski profesorji so na podlagi röntgenizacije dognali, da loči, oziroma pokriva možgane obeh črepinja tako, da je operacija izključena, ne da bi se tvegalo življenje vsaj ene obeh dvojčic. Zrast je tako popolna, da se da pravzaprav o eni sami črepinji govoriti. Možgani obeh deklec pa so popolnoma samostojno razviti, tako da lahko ena dvojčica spi, medtem ko druga bdi. Tudi značaja obeh deklec sta popolnoma različna: ena je resna, zamišljena, druga pa vesela in živahna. Sedaj že začneta nekliko govoriti in ni izključeno, da ne bi s časoma morebiti začeli tudi hoditi, in sicer na ta način, da bosta s svojima telesoma tvorili narobe obrnjeno črko U, oziroma podoba podolgaste podkve. Pripominjamo še, da so starši dvojčice popolnoma normalni; oče spremlja hčerki po svetu in tudi njuna teta, ki ju oskrbuje. Videti je, da se vse stori za čim večjo dobrobit in udobnost dvojčic. — Poleg dvojčic Stoll smo videli še drugo čudo: najmanjši sedaj živeče človeško bitje — pritlikavsko Asro. Asra je stara 16 let, je 63 cm visoka in tehta 7 kg. Njen oče je pritlikavec, mati Aztekinja, to je potomka rase, ki je v pradobi v Evropi živela, a je izmrla, oziroma popolnoma degenerirala. Asri manjkajo mali možgani in je zato nema, druge zmožnosti so pa naravno razvite! malo bitje je silno veselo in šaljivo, vedno se smeje in neprestano živahno giblje, prav kakor vrtavka. Dvojčici in Asra sta razstavljeni v posebno zgrajenem indijskem templju v Latterman-novem drevoredu od 4. aprila do vključno ponedeljka. Občinstvu toplo priporočamo čim večji obisk, ker smo se sami prepričali, da gre za dve izredni prikazni.

Iz Za c. kr. finančnega koncipista sta imenovana fin. konceptna praktikanca dr. Robert Tomšič in dr. Ivan Sterbenz v Ljubljani.

Iz Nezgoda celjsko - ljubljanskega avtomobila. Minoli ponedeljek je avtomobil, ki vozi med Celjem in Ljubljano, blizu Vranskega splašil dva v težak voz vprežena vola, ki sta skočila v stran in padla v jarek. Voznik in voz sta bila poškodovana in izrutih več dreves.

Iz Samoumor igralke Sofije Urban. Kakor smo poročali, se je igralka Sofija Urban v Beljaku zastrupila, in sicer kakor je dognala preiskava, z veronolom. Igralko so našli nezvestno in jo prenesli nezvestno v bolnišnico, kjer je dne 1. t. m. popoldne umrla.

Iz Razpis železniškega zdravnika. Pri c. kr. ravnateljstvu državne železnice v Trstu se odda s 1. julijem t. l. mesto železniškega zdravnika za sanitetni okraj Ljubljana — Šiška z uradnim sedežem v Šiški proti letnemu honorarju po 2200 K in voznem pavšalu letnih 200 K ter mesto železniškega zdrav-

nika za sanitetni okraj Ljubljana mesto z uradnim sedežem v Ljubljani proti letnemu honorarju po 900 K in voznem pavšalu letnih 100 K.

ŠTIRJE NOVI DREADNOUGHTI.

»Narodni Listy« poročajo iz Budimpešte, da bo vojna uprava zahtevala od delegacij štiri nove dreadnoughte.

OROŽNIKI POSPEŠEVALI IZSELJEVANJA.

V Galiciji so odkrili nov izseljeniški škandal. Neki Gross je namreč vodil izseljeniški urad, ki je imel več podružnic. Zadnja leta je do 18.000 vojaščin podvrženih oseb spravil v inozemstvo. Vojno ministrstvo je o tem izvedelo in ukazalo Grossa nadzorovati. Dognali so, da dela Gross sporazumno z orožniki, ki so trpeli, da so izseljenci, ki so bili podvrženi vojaščin, smeli čez mejo. V zadevo vpleteni orožniški častnik Soltyn se je ustrelil, kakor tudi neki orožniški stražmojster v tistem trenutku, ko so ga nameravali aretirati. Zaprli so orožnika Braverja, ki je spremljal celo četo navačenju podvrženih mladeničev in še enega orožnika. Vojno ministrstvo je ukazalo, naj se mu vsi akti dopošljejo. Generalnemu avditorju Kurylowiczu je bilo nato zapovedano aretirati 10 orožnikov. Aretili so 9 orožnikov in jih izročili vojaškemu sodišču v Przemyslu. Stražmojster Staff se je ustrelil s službeno puško v trenutku, ko je imel biti aretiran. Zaprli bodo še več oseb. Tudi na Ogrskem se preiskuje. Glavni krivec Gross je pobegnil.

Zadnje vesti.

DR. KALTNER — SOLNOGRAŠKI NADŠKOF.

Solnograd. Za naslednika nadškofa kardinala Katschthalerja je izvoljen škof krški dr. Boltežar Kaltner.

SLOVENSKA ZMAGA.

Maribor. Pri občinskih volitvah v Slivnici pri Mariboru je slovenska stranka zmagala v vseh treh razredih.

RESNICA O LAŠKI FAKULTETI V TRSTU.

Dunaj. Od najmerodajnejše strani izvemo sledeče: 1. Ni res, da vlada namerava ustanoviti laško fakulteto po § 14. Res je marveč, da vlada ni nikdar upoštevala te možnosti in da tudi nima nobenega takega namena. 2. Ni res, da je vlada spremenila svoje stališče glede mesta za laško pravno fakulteto. Res je marveč, da vlada kakor vsi merodajni faktorji stoji slejkoprej na stališču, da je Trst kot sedež laške fakultete popolnoma izključen. 3. Končno izjavljajo merodajni krogi, da nemški cesar ni interveniral v prilogo laške pravne fakultete in da dotična vest nima niti najmanjše podlage.

DELEGACIJE.

Dunaj. Delegacije se snidejo v Budimpešti dne 28. aprila in bodo zborovale k večjem do 31. maja. Pričakovati je pa, da končajo že prej svoje delo.

DR. MANDIČ PRI CESARJU.

Dunaj. Danes je cesar novega namestnika bosanskega deželnega šefa dr. Mandiča sprejel v posebni avdijenci. Cesar je dr. Mandiču dejal: »Jaz Vam popolnoma zaupam, ker ste vedno pokazali patriotični zmisel za blagor Vaše domovine, ki mi leži na srcu.« Cesar se je zelo pohvalno izrazil o delovanju bosanskega sabora. Dr. Mandič bo v kratkem imenovan za tajnega svetnika.

ČEŠKI PROTEST V SOCIALNO - ZAVAROVANEM ODSEKU.

Dunaj. V odseku za socialno zavarovanje so Čehi danes, ko se je imel sprejeti nek izpreminjalni predlog Lichta, izjavili, da so to smatrali kot casus belli, ker bi pomenil zmanjšanje češkega vpliva pri uradu v Prazi.

DALMATINSKI SABOR.

Zader. Grof Stürgkh je sporočil poslancu Biankinju, da se bo dalmatinski sabor v kratkem sklical.

OGRSKA KONJENICA GRE NA RUSKE MEJE.

Budimpešta. Listi poročajo, da pojdejo vsi ogrski konjeniški polki na spomlad na rusko mejo. Namesto ogrskih polkov pridejo češki in italijanski polki.

ZANESLJIV MOŽ.

Dunaj. Glede dr. Grabianskega se poroča: Grabianski je Poljak, je bil pa že kot dijak za jugoslovanstvo navdušen. Dr. Baerenreither ga je Berchtoldu priporočil za reserenta za srbsko časopisje. Posloval je že dve leti. Šele zadnje mesece so zasledili, da mož bržčas napako poroča in da vrhatega hodi k srbskemu poslanstvu, kjer je najbrž tudi poročal. Zdaj se ni več čuditi »izbornim« insormacijam zunanjega urada o

srbskih listih in stvareh. Sumijo tudi, da je pisal v srbske liste proti Avstriji. Ker bi kaka kazenska razprava prinesla na dan morebiti prekočljive stvari, se ga le odslovili.

TRŽAŠKO POSOJILO.

Trst. Mestni svet je včeraj sklenil najeti posojilo 44 milijonov kron.

RAZREDNA LOTERIJA.

Dunaj. Pri današnjem žrebanju so zadele: 25.000 K št. 34.301; 2000 K št. 8347, 9907, 48.262, 58.731, 59.323, 62.011, 70.502, 76.510, 80.839 in 93.174.

RUMUNIJA V FRANCOSKIH IN RUSKIH VODAH.

Bukarešt. Francoskemu generalu Pelletieru, ki je dospel semkaj, se prirejajo navdušene ovacije. Civilni in vojaški krogi ga prisrčno sprejemajo. Po mestu više njegove podobe. Udeležil se je vaj in bo danes predaval o »Značaju francoskega vojaka«. Ovacije, ki se mu prirejajo, so indirektno tudi rusofilnega značaja.

KRVAV POBOJ V PARIZU.

Pariz. Briand je danes priredil banket, ki pomeni uvod v predstoječo volilno kampanjo. Med drugim je Briand dejal, da je svetovni mir osiguran, ker pomenjajo priprave Rusije samo obrambo pred drugimi oboroževanji. Na cesti je Brianda in njegove prišaste čakala velika množica. Prišlo je do demonstracij proti njemu. Manifestanti so kričali: Dol z Briandom! V ječo z njim! Več Briandovih prijateljev je bilo dejansko napadenih. Ko je nastopila policija, je nastal pobj. Policija je veliko demonstrantov s sabljami težko ranila in jih veliko aretirala.

PAMETNO.

Belgrad. Finančni minister Paču je izjavil, da se bo agrarno vprašanje v Novi Srbiji rešilo tako, da bodo kmetje svobodni.

VELIK ŠTRAJK V RUSIJI.

Peterburg. Število štrajkujočih delavcev znaša 90.000. Tudi delavci Putilove tovarne štrajkajo. V cestnem spopadu s policijo sta bila dva delavca težko ranjena.

ČEBELARSTVO.

Podružnica za Ljubljano in okolico priredi dne 5. aprila na Studencu — Igu v gostilni pri Ruparju poučno predavanje. Začetek ob 3. uri popoldne. Izanci! Vaša čebelarstva čast zahteva, da se predavanja udeležite — vsi! — A. Bukovec, t. č. predsednik.

Primorske vesti.

p Občinske volitve v Gorici. Danes je volil II. razred. Slovenski kandidatje so dobili: ravnatelj Bežek 288, dr. Dereani 288, Dominko 286, Ernello 286, Fon 286, Hrovatin 289, dr. Podgornik 287, dr. Vošnjak 286. Laški liberalci, laški krščanski socialci in Nemci so volili kompaktno kamoraško listo, ki je dobila od 582 do 594 glasov. Izmed slovenskih volilcev II. razreda se jih mnogo ni udeležilo, kar priča, da je v II. razredu, takozvanem inteligentnem razredu, manj zavednosti kot pa med ljudstvom. Kljub temu je bila slovenska udeležba prav dobra.

p Volitev delegatov in namestnikov v občni zbor deželnega urada splošnega pokojninskega zavoda za namesčence v Trstu. Prvič smo se udeležili Slovani avstrijskih južnih dežel volitev v ta zavod, ki so se vršile dne 29. marca t. l. Socialni pomen tega zavoda je zahteval od nas, da stopimo v volilno borbo in si skušamo zasigurati v načelstvu ono mesto, ki nam gre po številu, katero v zavodu predstavljamo. Ali kakor pri političnih bojih, tako so se tudi tu združili naši narodni nasprotniki, Italijani in Nemci, in združeno nastopili proti nam. Napeli so vse sile, da ne pridemo Slovani do zastopstva v zavodovem načelstvu, četudi imamo do tega sveto pravico. Kranjski Nemci so v več katagorijah odločili s svojimi glasovi proti nam; pozabili so, da žive na naši zemlji in da jim je naš narod pomagal polniti njih žepe in vstvariti ono gospodarsko pozicijo, ki jo zavzemajo in ki jo sedaj izrabljajo proti nam. Ali vkljub italijansko-nemški zvezi smo dosegli uspehov, s katerimi moramo biti zadovoljni. Rezultat volitev je sledeči: — V kategoriji A—D (prosti poklici, gozdarstvo in poljedelstvo) v skupini namesčencev so bili izvoljeni za delegate italijansko-nemški kandidatje, ki so dobili 760 glasov in za namestnike slovanski kandidatje: Anton Trtnik, Anton Sluga, Fran Kravos in Karol Tomšič s 492—495 glasovi. V skupini službo-dajnikov italijansko-nemški kandidatje z 253 glasovi, dočim so bili slo-

vanski kandidatje dr. Maks Obrsnel, dr. Karol Podgornik, dr. Edvard Slavik in Franc Primc izvoljeni s 194 glasovi za namestnike. — V kategoriji B (industrija in obrt): v skupini nameščencev so bili izvoljeni za delegate italijanski kandidatje z 860 glasovi, za namestnike nemško-italijanski kandidatje s 410—415 glasovi, dočim je dobila slovenska lista 142 glasov. V skupini službodajnikov so bili izvoljeni za delegate italijansko-nemški kandidatje s 163 glasovi, dočim so bili slovenski kandidatje Josip Lončarič, Ivan Caharija, Ivan Ogrin in Dragotin Ilirbar izvoljeni z 48 glasovi za namestnike. — V kategoriji C (trgovina in promet): v skupini nameščencev so bili izvoljeni za delegate italijanski kandidatje z 2087 glasovi, dočim je nemško-italijanska lista dobila 747 glasov in slovenska 253 glasov, tako da so bili nemško-italijanski kandidatje (med katerimi so izmed desetih štirje Nemci) bili izvoljeni za namestnike. V skupini službodajnikov je prodrla italijansko-nemška lista s 440 glasovi, dočim so bili slovenski kandidatje Ivan Bonač, Anton Radovič, Karol Dvornik, Franc Abram, Tomaž Gruden, Fran Hainrihar, Ivan Šutej, Ivan Knez, Fran Hmelak in Fr. Jurca izvoljeni s 101 glasom za namestnike. — Četudi so Nemci z vso vneto skočili v objem italijansko-nemške zveze in podpirali Italijane proti Slovanom z vsemi svojimi močmi, so jih Italijani nehalno prevarili. V kategorijah namreč, kjer so bili Italijani v skrbeh za svojo zmago in to posebno v celi kategoriji A—D in v kategorijah B in C v skupini službodajnikov, so glasovali za kompromisno italijansko-nemško kandidatno listo, v onih kategorijah pa, kjer niso potrebovali nemških glasov, kakor v kategorijah B, skupina nameščencev in C (ravnotako skupina nameščencev), so se izneverili svojim nemškim zaveznikom in glasovali za izključno italijansko listo ter izbrali za kandidate samo Italijane, dočim so kompromisni nemško-italijanski kandidatje bili izvoljeni le za namestnike. Uspeh, ki smo ga dosegli s prvim nastopom in brez posebnih priprav, je za nas popolnoma zadovoljiv, pomenja vsaj moralno našo zmago. Čim bolj se razvija naš narod gospodarsko in kulturno, tem večje bo število naših ljudi v zavarovalnem zavodu in pri drugih volitvah moremo računati, ako sleherni od nas stori svojo dolžnost — kar se žalibog takrat ni zgodilo — na gotovo zmago vsaj v nekaterih kategorijah.

p Tržaška »Edinost«. Po 38letnem obstanku je dobila tržaška »Edinost« večjo moderno obliko. Prvič je list izšel dne 8. januarja 1876. Prvotno je izhajal samo po dvakrat na mesec. List hoče obdržati isti program, kakor ga je imel pred 38 leti. Biti hoče neodvisen, svobodoljub in nikakor ne svobodnjaški; njegovo svobodoljubje bo segalo do tiste meje, do katere sega pravica in poštenje. »Edinost« hoče biti nadalje miroljubna in narodna. Budila boe tudi slovensko rodoljubje, dramila in jačila naše prosto ljudstvo. »Z verskimi zadevami se ne bo pečala in le to želi, da vsak ohrani mirno in čisto vest, pa bode njemu in vsem najbolj prav.« Tudi si je postavila »Edinost« stalna uredniška poročevalca v Ljubljani in v Gorici.

p Tržaška podružnica društva »Pravnik« ima svoj občni zbor dne 4. aprila 1914 v slovenski čitalnici v Balkanu. Spored: 1. Poročilo pripravljalnega odbora; 2. volitve odbora; 3. razgovor o delavnem programu; 4. slučajnosti.

p Društvo jugoslovanskih uradnikov v denarnih zavodih v Trstu ima dne 5. aprila t. l. svoj redni občni zbor v hotelu »Union« v Ljubljani.

p Novi trdnjavo-artiljerijski bataljon št. 10 se je 31. m. m. ob 6. uri zvečer pripeljal z Dunaja v Gorico. Poveljuje mu major Moric Schrötter. Bataljon so pozdravili začasni brigadir polkovnik Mayer, deželni glavar dr. Faidutti, namestniški svetnik Rebek, župan Bombig, častniki goriške garnizije in prebivalstvo. Po defiliranju je odko-

rakal bataljon v staro vojaško bolnišnico, kjer je nastanjen.

p Laški napadi. Italijani še vedno napadajo po cesti mirno idočo Slovence in Hrvate, in sicer zaradi tega, ker ti govorijo v svojem materinem jeziku. Tako je v nedeljo zvečer pri kavarni »San Marco« naskočila čez 20 pobalnikov broječa italijanska tolpa tri Slovence, ki so se pa morali sami braniti, dokler se ni prikazal stražnik. Pripomnimo, da še nobeden italijanskih poodestnih napadalec ni bil aretiran, kar jim seveda še večji pogum daje.

p 48.100 K ukradenih. Ruggero Rodriguez, borzni senzal v Trstu, je včeraj pri »Creditu« inkasiral 48.100 K: 48 banknot po 1000 in ena po 100. Vtaknil jih je v notranji žep. V ulici Nuova pa je videl moža pasti po tleh, mu je skočil na pomoč in ga spravil na noge. Mož se je zahvalil in šel. Ko je pa kmalu nato posegel v žep, je zapazil, da mu je denar padel iz žepa! Po vsej priliki je »reže« padec nalašč insceniral, vedoč, da ima senzal denar in je najbrž tudi videl, kam ga je vtaknil. Denar je bil za firmo Salem. Neznanka, ki mu je prišlo slabo, niso še našli.

p Aretiran je bil v Trstu 20letni Dalmatince Božo Bedič, ki je hotel uiti v Ameriko, a še ni zadostil vojaški dolžnosti. — Policija je vjela v Rojanu nevarnega tatu Jakoba Škrbca iz Ljubljane.

Gospodarstvo.

Nova zakladna nakazila. V inseratnem delu današnje številke objavljamo prospekt in vabilo na subskripcijo novih 4½% zakladnih nakazil. Med občinam se živahno pretresa vprašanje, kakšne šanse nudijo te nove obveznice glede obrestovanja. Iz naslednje tabele je razvidno, po kako ugodnih pogojih so na ponudbo titri. Rentabilneta 4½% vračljivih zakladnih listov, ki potujejo v 15 letih, je pri kurzu 95 — v posameznih letih termina za subskribente sledeče preračunana:

Leto	Obrestovanje v pov. tovnini plačanega zneska (95%) %	Obrestovanje iz glavnice vračili:	Skupno %
1.	4.737	5—	9.737
2.	4.737	2.50	7.237
3.	4.737	1.666	6.403
4.	4.737	1.25	5.987
5.	4.737	1—	5.737
6.	4.737	0.833	5.570
7.	4.737	0.714	5.451
8.	4.737	0.625	5.362
9.	4.737	0.555	5.292
10.	4.737	0.500	5.237
11.	4.737	0.454	5.191
12.	4.737	0.416	5.153
13.	4.737	0.384	5.121
14.	4.737	0.357	5.094
15.	4.737	0.333	5.070

Ugodnosti, ki jih nudijo te zakladne nakaznice kapitalistom, obstoje v tem, da je obrestovanje zelo ugodno zlasti v slučaju hitrega vračila v prvih letih, pod vsakim pogojem je pa tudi v najslabšem slučaju obrestovanje še ugodno, ker je obrestna mera celo zadnja leta nad 5½. Ta prvovrstni papir bode brez dvoma našel povoljen sprejem pri občinstvu, ki želi svoj denar naložiti v papirjih.

Težka doba pridobivanja zob.

Svežo, rožnato kožo dobe blede otroci, ako jim daje mati redno lahko zavžitno in redilno Scottovo emulzijo ribjega olja. Njena raba ima pri malih še prav posebno vrednost, ker ugodno vpliva za časa pridobivanja zob. Kakor znano so mnogi otroci v tem času skrajno nadležni, povzročajo jim seveda te bolečine prodiranje zob in jim ne da pokoja. Kdor se hoče temu izogniti, naj se posluži Scottove emulzije ribjega olja, ki se je ob takih prilikah že desetletja dobro obnesla. Ona vsebuje v zelo lahko prenesljivi obliki za pridobivanje zob potrebne tvorbenne snovi, pripomore mlademu telesu do nove moči in omogoči rast zdravih zob.

Cena originalni steklenici 2 K 50 v. Dobi se v vseh lekarnah. — Kdor pošlje 30 v. v znak na Scott & Bowne, G. m. b. H., Dunaj VII, in se sklene na ta časopis, se mu pošlje za posk. 1 stekl. potom lekarni.

Zahvala.

Za vse blage dokaze iskrenega sočutja povodom prerane izgube našega iskreno ljubljenega sina, brata in svaka, gospoda

Josip Počivalnika

bančnega uradnika

bodi izrečena naša najprisrčnejša zahvala, zlasti pa sl. ravnateljstvu Ljub. kreditne banke in gospodom kolegom. Osobito se zahvaljujemo nadalje g. dr. Pavel Avramoviču za veliko požrtvovalnost s katero je olajšal trpljenje pokojnikovo. Nadalje bodi izrečena hvala preč. g. franč. župniku p. Hugolinu Sattnerju za tolažilne obiske, kakor tudi šent-peterskemu kaplanu gosp. Verhovcu za zadnjo popotnico. Prisrčna hvala tudi Sokolu I. za častno udeležbo in Glasbeni Matici za ginitivne žalostinke pod osebnim vodstvom g. prof. Hubada, ter vsem darovalcem krasnih vencev in cvetja na krsto pokojnikovo. Tudi vsem onim ostalim prijateljem in znancem, ki so blagega pokojnika spomnili do preranega groba naša najtoplejša zahvala.

Ljubljana, 2. aprila 1914.

Žalujoči ostali.

Prostovoljna razprodaja!

V nedeljo, dne 5. aprila t. l. se bo vršila v Vašah št. 10 pri Medvodah ob 9. uri razprodaja posestva, obstoječega iz gospodarskih poslopj z vrtom, gozdov, travnikov in njiv, vse v dobrem stanju.

1108

Prevzame se

trgovina

v najem, kjer bi uspevala tudi krojaška obrt z narejenimi oblekami, najraje v bližini Vipave. Ponudbe na upravnistvo »Slovenca« pod številko 1109. (Znamka.)

V Gorici se prodaja nova enonadstropna

hiša

blizu drž. kolodvora, obsegajoča: 2 stanovanji po 2 sobi in 1 kuhinjo, v pritličju je prostor za prodajalno ali delavnico, v podstrešju je napravljeno stanovanje s 4 sobami in kuhinjo, je prostorna klet, velik vrt, dvorišče, drvarnica in pralnica. — Velika ugodnost za kupca, ker ostane lahko polovica kupnine vključena pri hipotetni banki le po 4½%. Naslov pove uprava pod št. 1103. (Znamka!)

C. kr. priv.

občna zavarovalnica

Assicurazioni Generali v Trstu

ustanovljena leta 1831.

Jamstveni zakladi znašajo nad 456 milijonov kron.

Poslovni izkaz

zavarovalnega oddelka na življenje.

726

	meseca marca 1914	od 1. januarja 1914
Vložilo se je ponudb	2166	6068
za zavarovano vsoto	K 18,524.570.12	K 52,578.878.50
Izgotovljenih polic je bilo	1709	5042
za zavarovano vsoto	„ 14,812.557.90	„ 43,518.659.87
Naznanjene škode znašajo	„ 1,224.066.11	„ 3,231.432.42

Prporoča za pomladansko in letno sezono došle za damske obleke, bluže, kostume, v bombazastem, svilnenem in volnenem blagu.

Novost

Domače podjetje.

Janko Češnik, Ljubljana

Lingarjeva ulica.

Opozarjam na svojo veliko zalogo perilnega blaga v bombazu, kakor v zajamčeno prislinem platnu v vsaki poljubni širjavi.

Različne preproge: Jute, Kokos, Linoleum, Tapestri.

Domače podjetje.

Stritarjeva ulica.

— Raznovrstnega — modnega blaga za — gospode. —

Vzorci na ogled na razpolago in pošt — nino prosti. —

742

Proda se velika

slika Matere Božje

Izve se: Privoz šteč. 3.

1110

Hot učenec

v trgovino z mešanim blagom se sprejme takoj sin poštene rodbine z dežele, ki je dovršil vsaj 4 razrede ljudske šole. Kje, pove upravnistvo lista pog št. 1097. (Znamka.)

Pomladne novosti v izgotovljenih oblekah

priporoča tvrdka 1107

MAČEK & K^o

Franca Jožefa cesta št. 3

LJUBLJANA.

Sprejemajo se naročila po meri ter se izvrše točno in solidno.

Založniki c. kr. priv. juž. železn.

Solidna postrežba. — Najnižje cene.

Prvo čisto slovan. kopališče na Jadranu

Baška

„Hotel Velebit“

(lastnik A. Tudor)

na otoku Krku (Veglia) v Istri. Izvrstna kuhinja. Nikake zdraviliške takse. Hotel ima krasno lego, oddaljen je samo 20 korakov od morja nasproti kopališča. Nova, moderna zgradba, preskrbljena z izbornim pitno vodo. Pred hotelom krasna terasa. Z Reko vsakodnevna parobrodna zveza.

Vsa pojasnila daje zastoj in brezplačno lastnik hotela.

1105

Socialno zavarovanje.

Socialno - zavarovalni odsek državnega zbora je v tork in v sredo sprejel določila o obratnih bolniških blagajnah. Zanimiva je bila razprava o § 109., ki tiče državnih podjetij, osobito železničarjev. Po vladni predlogi se je določil za stalno nastavljen železničarje, da dobijo v slučaju bolezni poleg polne plače tudi polovico bolnišnice. Tej vladni predlogi se je uprlo železniško ministrstvo. Zastopniki tega ministrstva so namreč zahtevali, da se ta postavka črta. Večina odseka se je pa temu odločno uprla in je odsek poleg te določbe sprejel določbo za provizorne uslužbenke, da se imajo zavarovati tudi za višino onih dohodkov, ki so vezani v službi, kakor: vozina (Meilengeld) itd. Poleg tega se je odsek izrekel, da se imajo pri posameznih železniških ravnateljstvih ustanoviti bolniške blagajne. S tem je dosedanje stališče železniškega ministrstva v tej zadevi pokopano, in sicer v korist uslužbenec.

Jugoslovanska Strokovna Zveza je odseku poslala zahtevo, da se socialno zavarovanje čimprej izvrši.

Vojne priprave Rusije.

»Grazer Volksblatt« objavlja članek, ki ga je spisal nekdo, ki je zadnje čase po Rusiji potoval. Izvaja med drugim: Ruski vojaški krogi zakrivajo svoje priprave. Tudi dober poznavalec Rusije težko loči, kaj da je res in kaj da je izmišljeno. V gotovih krajih se nakupuje vse žito, ki ga kupijo ob zahodni meji. Velika žitna skladišča leže ob železničnih progah Varšava—Krakov—Vratislava. Žito meljejo veliki parni mlini, grade pa še nove. Od 1. aprila nadalje ne smejo iz gotovih krajev izvažati tistih konj, ki so za vojaško službo sposobni. Ti kraji leže ob šestih velikih železnicah, ki vozijo z vzhoda proti zahodu. Pridno izpopolnjujejo brzojave in telefon tako, kakor to zahtevajo vojaške koristi. Ceste k želenicam so večinoma v dobrem stanju, tako da so vojaški transporti po njih čisto lahki. V inozemstvu je malo znano, da štejejo ruski vlaki 60 voz in da sedi lahko v vsakem vozu 60 oseb. Ruske železnice zato hitrejšje vozijo, kot v sosednjih državah, ker so proge skoraj popolnoma ravne. Za poizkusno mobilizacijo dne 1. aprila je pod orožje pozvanih veliko rezervnikov in rekrutov, a ne ve se, če samo iz obmejnih krajev, pač pa častniki ne dobe dopustov. Stotnije ob zahodni ruski meji štejejo 140 mož, zdaj pride k vsaki stotnji še 40 mož. Na zahodu stoji zdaj 14 armadnih zborov, vsak zbor šteje 100.000 mož. Artiljerija je primeroma močnejša, topovi novi in boljše, kakor avstrijska in nemška. Vojakov je že zdaj toliko ob meji, da je v najkrajšem času prehod s premočjo čez mejo omogočen in tam ni dovolj vojakov za odpor. Člankarja je osobito presenetila kavalerija, ki je neznansko močna in popolnoma z artiljerijo ojačena. Presenetil ga je javen oklic, ki čisto odkrito govori o možnosti, da se proglasi splošna mobilizacija. V tem slučaju se na gotovih točkah izpuste v zrak rakete in zažgo veliki kresovi. Kar je videl, ga je prepričalo, da se naš sosed pripravljaja na napadovno vojsko in da namerava vreči na tehtnico svojo vojaško premoč, ko se izproži maloazijsko in dardanelsko vprašanje, da se trozveza ukloni ruskim zahtevam, ki se tičejo tudi sedanjega stanja na Balkanu. O teh vojnih pripravah so ba je razpravljali tudi v Benetkah in v Miramaru.

Slovensko gledališče.

Ij Hrvatsko gledališče v Ljubljani. Danes v četrtek gostuje hrvatska opera in se uprizaré Offenbachove »Hoffmannove pripovedi«. Vsebina: Hoffmann in Lindorf tekmuje za pevko Stello. Lindorf (g. Vuškovič) upijani Hoffmann (g. Lowczyński), da pripoveduje svoje doživljaje z Olimpijo (ga. de Strozzi), Giulietto (gdč. Koroščevo) in Antonijo (ga. de Strozzi). Hoffmannovi doživljaji se vrše na sceni; v vseh intrigira Lindorf v osehah Coppeliusa, Dapertutta in dr. Miracola (ki poje vse tri gospod Vuškovič) proti Hoffmannu. Končno je Hoffmann pijan, in takega pokaže Stelli, ki se nad pesnikom zgraža ter odide z Lindorфом. Stello poje gdč. Josipa Sladovičeva. — V petek, dne 3. t. m., se poje operetna noviteta »Naposled sama!« uglasbil Fr. Lehár. Vsebina: Gdč. Dolly Dowerland (ga. Polakova) je zaročena z bedastim grofom Vilbaldom Splennin-genom (g. Binički). Mladi baron Frank Hansen (g. Strmac), po poklicu diplomat, ljubi tudi Američanko Dolly, a se

ji ne upa in ne more približati. Iz švicarskega hotela, kjer živi vsa družba, napravljajo gostje izlete v gore. Hansen se preobleče za gorskega vodnika in vodi gdč. Dolly na goro. Ko sta naposled sama, ji razkrije svojo ljubezen. Tudi ona se zagleda vanj, in dejanje se zaključi z dvema porokama: baron Hansen se oženi z Dolly, grof Splennin-gen pa s Tilly (gdč. Krista Zupančičeva kot gost), ki jo pozna še iz dijaških let, ker je stanoval pri njeni materi Konstanci (gdč. Haimova). Plese je uvečbal baletni mojster Louise Grundbach z Dunaja. V I. dejanju plešeta gdč. Zupančičeva in g. Drag. Cvetko.

Ij Slovensko gledališče. Dne 4., 5. in 7. aprila priredi enemble slovenskega deželne gledališča predstave v korist članom. V soboto, dne 4. aprila, se uprizaro po daljšem predledku Govekarjevi »Legijonarji«, nar. igra s petjem in godbo v štirih dejanjih. — V nedeljo, dne 5. aprila, se uprizaro Coste vlezabavna burka s petjem »Ali je to deklíč in »Legijonarji« kot popoldanska predstava, na katero opozarjamo predvsem goste z dežele in dramatična društva province. — V tork, dne 7. aprila, se uprizaro sijajna drama v treh dejanjih »Perjanica« »Der Reierbusch«, ki je dosegla in vseh velikih odrih največji uspeh. — Opozarjamo ljubljansko občinstvo na te benefične predstave že danes, da jih poseti v največjem številu in pokaže slovenskim igralcem svoje simpatije.

Zahvala.

Za tako mnogobrojne izraze sočutja in pomoč povodom bolezni in smrti našega presrečno ljubljene soproga, ozir. očeta, brata, strica, tasta, gospoda

Jakoba Megušar

posestnika

ter za tako mnogoštevilno udeležbo pri pogrebu izrekamo sorodnikom, prijateljem in sploh vsem udeležnikom najiskrenejšo zahvalo. Posebno se zahvaljujemo prečastiti duhovščini, sl. orlovski godbi, sl. požarni brambli, gosp. državnemu poslancu Fr. Demšarju za tako častno spremstvo k večnemu počitku.

V Selc, dne 30. marca 1914.

Zalajoči ostali.

500 kron!

Vam plačam, ako Vam moj uničevalec »RIAZILO« ne odpravi Vaših kurjih očes bradav c in trde kože v treh dneh brez bolečin. Cena lončku z jamstvenim pismom K 1 — 3 lončki K 2-50. Na stotine po hvalnih in priznalnih pisem. 3642

Kemeny, Kaschau (Kassa) I.

Poštni predaj: 12.160, Ogrsko.

Polenovka

na poseben način namočena (specialiteta) dobiva se celi post pri g. Josipu Pollaku trgovcu, Sv. Petra cesta 7 v Ljubljani.

Priporočila naročila si pustiti pravčasno rezervirati.

Na zahtevo uobi se lahko navodilo kako naj se pripravi. 540

Župnik

Friderik Repolusk

v St. Vidu pri Mislinjah (Stajersko) je bil edino in samo po uporabi tinkture za želoдец lekarnarja Piccoli-ja v Ljubljani, Dunajska cesta, rešen želoдец bolezni, vled katere je trpel že celih 19 let. — Steklenica 20 vin.

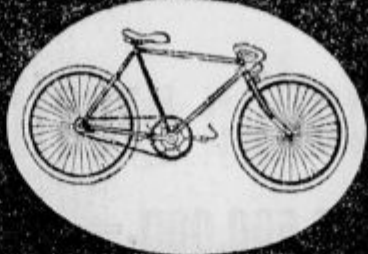
Naročila sprejema lekarna

G. PICCOLI, Ljubljana.

677

Steckenpferd-lilično mlačno mlo

Bergmann & Co., Tešin ob Labi
je slejkopraj neobhodno potrebno za racionalno negovanje kože in lepote. Vauki dan pohvalnice. Dobi se povsod & so vin. 744

CYCLES
KINTA
K.C.L.

so sp. ošno priljubljeni
ker so nedosežni v teku
in trpežnosti.

Blagovolite si jih
ogledati ali zahtevajte cenik.

Karel Čamernik & Ko.

specijalna trgovina s kolesi, avtomobili,
motorji in posameznimi deli.

Mehanična delavnica in garaža

Ljubljana

Dunajska cesta št. 9-12.

Tovarne za Asbestškrilj »Zenit«

družba z omejeno zavezo Mor. Zumberk

dobavljajo najboljši in najcenejši

krovski materijal.

Žagarja

za parno žago z dobrim spričevalom, pridnega in treznega, sprejemem takoj v službo, plača po dogovoru. Mihael Puc, trgovec, Col pri Vipavi.

Modni salon

Stuchly - Maschke

Popravila. Ljubljana, Židovska ulica št. 3. Žalni klobuki.

Priporočila cenj. damam tu in na deželi svojo bogato zalogo vseh vrst damskih in otroških klobukov po znano nizkih cenah. — Cene brez konkurence. 1102

Iščem izurjenega in poštenega

kuharja

ki se razume deloma tudi na vrtnarstvo. Plača po pogodbi. Več se izve pri Ante Pavloviću, veleposestniku v Križpolju, Hrvatsko. 997

Kdo ne pozna

vseh mučnih

bolečin na nogah?

Obvarujemo se jih z nošo dr. Diehl-ovih čevljev. Naravno obuvalo. — Dobiva se le v čevljarni. 925

Fran Szantner

Ljubljana, Šelenburgova ulica.

Najcenejši nakup

otroških vozičkov

pri tvrdki J. Pogačnik, Ljubljana, Marije Terezije c. 13-18. Zaloga pohištva in tapetniškega blaga. 767

Kavarna J. Zalaznik

priporočila vsem Ljubljancem in gosiom z dežele

najboljši zajtrk

kakor priznana dobro belo kavo, čokolado, kakao, čaj, tline likerje in najtinejše pecivo. 3319

Glavnik za barvanje las

Potom priprostega česanja se pobarvajo sivi in rudeči lasje pristno plavo, rujavu ali črno. Popolnoma neškodljivo! Rahljivo leta in leta. Na tisoče v rabi. Komad K 5.—.

Razpošilja: I. SCHÜLLER, Dunaj III, Krieglbergasse 6 II. 1187

Prospekt.

C. kr. avstrijski 4½% davka prosti vračljivi državno-zakladni listi iz l. 1914.

v nominalnem znesku kron 396,600.000 = mark nem. drž. velj. 337,110.000 = frankov 416,430.000 = holandskih goldinarjev 199,886.400

razdeljeni v 15 serij in vračljivi v 15 letih potom žrebanja ene serije v vsakem letu.

Na podlagi cesarske naredbe z dne 22. marca 1914, d. z. št. 70, izda c. kr. finančno ministrstvo 4½% ne davka proste odplačljive državnozakladne liste v nominalnem znesku kron 396,600.000 = mark n. d. v. 337,110.000 = frankov 416,430.000 = hol. goldinarjev 199,886.400, katerih izkupiček je določen za pokritje investicij pri državnih železnicah, kakor tudi prispevka k izrednim iz-

datkom, dovoljenim vsled delegacijskih sklepov XII in XIII z dne 20. oktobra 1912 in V do XV od 30. decembra 1913.

Državno-zakladni listi se glase na imetnika, so razdeljeni v 15 serij po kron 26,440.000 = mark 22,474.000 = frankov 27,762.000 = hol. goldinarjev 13,325.760 in so izšli v

1.200	odstavkih	à	kron 20.000	=	mark 17.000	=	frankov 21.000	=	holand. goldinarjev 10.080
6.000	"	à	" 10.000	=	" 8.500	=	" 10.500	=	" 5.040
9.000	"	à	" 5.000	=	" 4.250	=	" 5.250	=	" 2.520
48.000	"	à	" 2.000	=	" 1.700	=	" 2.100	=	" 1.008
102.000	"	à	" 1.000	=	" 850	=	" 1.050	=	" 504
72.000	"	à	" 500	=	" 425	=	" 525	=	" 252
168.000	"	à	" 200	=	" 170	=	" 210	=	" 100.80

kateri so označeni s serijo in številko in porazdeljeni na posamezne serije po gornjem razmerju.

Listi so datirani s 1. aprilom 1914 in imajo utisnjen podpis vodje c. kr. finančnega ministrstva, obeh višjih uradnikov c. kr. blagajne drž. dolgov kakor tudi predsednika in enega člana državnoz. kontrol. komisije za državne dolgove.

Zakladni listi se obrestujejo po 4½% letno v polletnih obrokih dne 2. januarja in 1. julija vsakega leta nazaj in so opremljeni z 31 obrestnimi kuponi, kojih prvi, dne 1. julija 1914 zapadli in zadnji, dne 1. aprila 1929 zapadli, sta četrletna, dočim je drugih 29 obrestnih kuponov polletnih in zapadejo vsakokrat 2. januarja in 1. julija.

Posojilo se bode vrnilo v nominalnem znesku in bode poravnano v teku 15 let z izžrebanjem ene serije vsako leto. Žrebanja se bodo vršila 1. aprila vsako leto oziroma, ako je ta dan praznik ali nedelja, naslednji delavnik, prvo žrebanje je 1. aprila 1915; vračilo se izvrši 1. julija po žrebanju, zadnji obrok glavnice se izplača brez žrebanja 1. aprila 1929. Obrestovanje izžrebanih in vsled tega zapadlih drž.-zakl. listov preneha onega dne, ko zapade glavn. znesek.

C. kr. finančnemu ministrstvu je pridržana pravica, da žrebanja vsakokrat ojači ali pa, da vrne brez žrebanja cel še neodplačani znesek posojila po nominalni vrednosti, pri čemur pa se mora držati odpovednega roka treh mesecev.

Izžrebane serije se bodo kmalu po žrebanju objavile v nižje navedenih časopisih obenem z zaznamkom onih serij, iz katerih je še kaj nedvignjenih preostankov.

Dunaj, v aprilu 1914.

Obresti kakor tudi glavnica državno-zakladnih listov se bodo izplačevale brez vsakega odbitka obstoječih ali prihodnjih avstrijskih davkov, kolekov in pristojbin.

Obrestni kuponi zastare šest let po zapadlem terminu, izžrebani ali odpovedani državno-zakladni listi 30 let po terminu, ki je bil določen za njih vračilo.

Lastnik lahko dvigne obresti po svojem prevdanku in zahteva izplačilo zapadlih kuponov pri c. kr. blagajni državnih dolgov na Dunaju v kronah, ali pri plačilnih mestih, ki se objavijo, v Nemčiji v markah n. d. v., v Švici v frankih in na Holandskem v hol. goldinarjih.

Glavnico dobi izplačano lastnik, če izroči zapadle državno-zakladne liste in zahteva lahko njih izplačilo pri c. kr. blagajni državnih dolgov na Dunaju v kronah, ali pri plačilnih mestih, ki se imajo označiti, v Nemčiji za kose, ki nosijo nemški kolek v markah n. d. v., na Holandskem v hol. goldinarjih za one kose, ki nosijo holandski kolek, v Švici v frankih za kose, opremljene s kolekom.

Vsa razglasila, ki se nanašajo na to posojilo, se objavijo razun v uradni „Wiener Zeitung“ tudi v najmanj 11 inozemskih časopisih, med temi v dveh berlinskih (od teh eden „Der Deutsche Reichsanzeiger“), po enem draždanskem, frankobrodskem, hamburškem, lipskem, monakovskem, baselskem, genfskem, curiškem in amsterdamskem časopisu.

Vodja c. kr. finančnega ministrstva

Engel, i. r.

Vabilo na subskripcijo.

Z ozirom na predstoječi razglas Nj. ekselence gospoda vodje c. kr. finančnega ministrstva se znesek v

nominalni vrednosti 396,600.000 kron

davka prostih 4½% nih avstrijskih vračljivih državno-zakladnih listov leta 1914.

razpisuje v subskripcijo. — Subskripcija, za katero se sprejemajo prijave od 2. aprila 1914 nadalje, se zaključi v

torek, dne 7. aprila 1914, ob 12. uri opoldne.

V tuzemstvu sprejemajo prijave naslednja plačilna mesta:

C. kr. poštno-hranilni urad, Dunaj; Anglo-avstr. banka, Dunaj; Dunajsko bančno društvo, Dunaj; C. kr. priv. spl. avstr. zemljiško-kreditni zavod, Dunaj; C. kr. priv. avstr. kreditni zavod za trgovino in obrt, Dunaj; Splošna depozitna banka, Dunaj; Nižje-avstr. eskomptna družba, Dunaj; C. kr. priv. banka avstr. dežel, Dunaj; Banka S. M. pl. Rothschild, Dunaj; Union-banka, Dunaj; Jadranska banka, Trst; C. kr. priv. splošna prometna banka, Dunaj; Banca Commerciale Triestina, Trst; Banka za Gornjo Avstrijo in Solnograško, Linec; C. kr. priv. bančna in menjalnična deln. družba „Merkur“, Dunaj; Bielič-Bialska eskomptna in menjalniška banka, Bielič; Češka eskomptna banka, Praga; Češka industrijska banka, Praga; C. kr. priv. češka Union-banka, Praga; Gališka banka za trgovino in obrt, Krakov; Industrijska banka za kraljestvo Galicijo in Vladimirijo z veliko vojvodino Krakov, Lvov; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana; Deželna banka kraljestva češkega, Praga; Deželna banka kraljestva Galicije in Vladimirije, z veliko vojvodino Krakov, Lvov; C. kr. priv. moravska eskomptna banka, Brno; Moravsko-Ostrovska trgovska in obrtna banka, Moravska Ostrova; Avstr. industrijska in trgovska banka, Dunaj; C. kr. priv. štajerska eskomptna banka, Gradec; Osrednja banka čeških hranilnic, Praga; Dunajska lombardna in eskomptna banka, Dunaj; Osrednja banka nemških hranilnic, Praga; Živnostenska banka, Praga in pri njih podružnicah ob uradnih urah, običajnih pri vsaki posredovalnici.

Za subskripcijo veljajo nastopni pogoji:

1. Subskripcijska cena znaša 95% z všteti 4½% obresti od komada za čas od 1. aprila 1914 do dne odjema.
2. Subskripcija se izvrši potom prijavnega obrazca, ki je izdan v ta namen in je na predoznačenih mestih zastoj na razpolago. Vsaki subskripcijski po-

sredovalnici je pridržano poverilo, da določi po svojem predanku visokost zneska vsake posamezne dodelitve.

3. Pri subskripciji je založiti varščino 5% nominalnega zneska in sicer v gotovini ali pa v takih po dnevnem kurzu zaračunjenih efekti, ki jih dotična posredovalnica sprejme za dopustne.

4. Dodelitev se izvrši čimprej mogoče po končani subskripciji in se znoma-ovalci o tem obveste. V slučaju, da je dodeljeni znesek manjši kot priglašeni se presegajoča varščina nemudoma vrne.

5. Vplačilo subskripcijskih zneskov, ki odpadejo na dodeljene obveznice, je izvršiti sledeče:

1. Pri dodelitvah do všteti 5000 K dne 20. aprila 1914 v polnem iznosu.
2. Pri dodelitvah čez 5000 K dne 20. aprila 40%, 5. majnika 30% in 20. majnika ostanek celega zneska.

Pri plačilu ostanka se položena kavcija zaračuna ali pa vrne.

6. Za zaprte komade se plača pristojbina 10 vin. za 6 mesecev.

7. Priglasila na gotove oddelke posojila se morejo vpoštevati le v toliko, kolikor se more po mnenju posredovalnice spraviti v sklad z interesi drugih znamovalcev.

8. Zakladni listi se morajo dvigniti pri onih mestih, kjer je bila izvršena subskripcija.

9. Do tedaj, da se izdelajo prave obveznice, prejmo znamovalci interimske liste, kateri se jim brezplačno zamenjajo proti definitivnim pri onih mestih, kjer so prejeli interimske liste.

Za subskripcijo pri c. kr. poštno-hranilničnem uradu na Dunaju in pri zbiralnicah (c. kr. poštnih uradih) pooblaščenih v ta namen, veljajo posebna določila, ki so bila izdana od c. kr. poštno-hranilničnega urada.

Dunaj, v aprilu 1914.

C. kr. poštno-hranilni urad, Dunaj. Anglo-avstr. banka, Dunaj. Dunajsko bančno društvo, Dunaj. C. kr. priv. spl. avstr. zemelj. kred. zavod, Dunaj. C. kr. priv. kred. zavod za trgovino in obrt, Dunaj. Splošna depozitna banka, Dunaj. Nižje-avstr. eskomptna družba, Dunaj. C. kr. priv. banka avstr. dežel, Dunaj. C. kr. priv. bančna in menjaln. deln. družba „Merkur“, Dunaj. Banka S. M. pl. Rothschild, Dunaj. Union-banka, Dunaj. C. kr. priv. splošna prometna banka, Dunaj. Jadranska banka, Trst. Banca commerciale Triestina, Trst. Banka za Gornjo Avstrijo in Solnograško, Linec. Bieličko-Bialska eskomptna in menjaln. banka, Bielička. Češka eskomptna banka, Praga. Češka industrijska banka, Praga. C. kr. priv.

češka Union-banka, Praga. Gališka banka za trgovino in obrt, Krakov. Industrijska banka za kralj. Galicijo in Vladimirijo z vel. vojvod. Krakov, Lvov. Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana. Deželna banka kraljestva češkega, Praga. Deželna banka kralj. Galicije in Vladimirije z vel. vojvodino Krakov, Lvov. C. kr. priv. moravska eskomptna banka, Brno. Moravsko-Ostrovska trgovska in obrtna banka, Moravska Ostrova. Avstr. industrijska in trgov. banka, Dunaj. C. kr. priv. štajerska eskomptna banka, Gradec. Osrednja banka čeških hranilnic, Praga. Dunajska lombardna in eskomptna banka, Dunaj. Osrednja banka nemških hranilnic, Praga. Živnostenska banka, Praga in njih tuzemske podružnice.